

SXEDIO.FJ4

15.1.1948: ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΚΕΛ ΑΝΑΧΩΡΕΙ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΓΙΑ ΕΠΑΦΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΕΙ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΠΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Καθώς καθυστερούσε η απάντηση του υπουργού των Αποικιών στην αίτηση των ελληνικών μελών της Συμβουλευτικής Συνέλευσης ή Διασκεπτικής, της οποίας οι εργασίες είχαν αρχίσει την **1η Νοεμβρίου 1947**, (αλλά αναβλήθηκαν μετά από τρεις συνεδρίες) γύρω από τους όρους εντολής της, η Αριστερά Παράταξη άρχισε να ανησυχεί.

Και εφόσον το βουνό δεν ερχόταν στο Μώαμεθ αποφασίστηκε να πάει ο Μώαμεθ στο βουνό.

Έτσι το ΑΚΕΛ αποφάσισε την αποστολή αντιπροσωπείας του στο Λονδίνο για να ζητήσει διευκρινήσεις και να έχει και άλλες επαφές στην αγγλική πρωτεύουσα.

Την αντιπροσωπεία του ΑΚΕΛ ή την "πρεσβεία" όπως ειρωνικά τη χαρακτήρισε η Δεξιά αποτελούσαν ο Οργανωτικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ Εζεκίας Παπαϊωάννου, ένας άνθρωπος που γνωριζε τα κατατόπια στη Βρετανία, ως εκπρόσωπος του ΕΑΣ (Εθνικοαπελευθερωτικός Συνασπισμός) και οι δήμαρχοι Λεμεσού Πλουτής Σέρβας και Λάρνακας Λύσος Σανταμάς.

Η αποστολή που είχε ως επικεφαλής τον Πλουτή Σέρβα, πρώην Γενικό Γραμματέα του ΑΚΕΛ, αναχώρησε από τη Λευκωσία στις **15 Ιανουαρίου 1948**.

Από τις πρώτες επαφές της η αντιπροσωπεία έφερε αποτελέσματα και στις **22** του μηνός ο άγγλος βουλευτής Χάϊδεν Νταίηβις υπέβαλε ερώτηση στον υπουργό των Αποικιών στη Βουλή, με την οποία ζητούσε να πληροφορηθεί αν η Κυβέρνηση του σκεφτόταν να παραχωρήσει σχέδιο συντάγματος παρόμοιο με εκείνο της Μάλτας.

Ενώ όμως αναμενόταν η απάντηση του υπουργού, αυτή δόθηκε στη Λευκωσία απο τον Κυβερνήτη, ο οποίος

συγκάλεσε το Εκτελεστικό Συμβούλιο για να αναλύσει τον προϋπολογισμό του **1948** και με την ευκαιρία αυτή αναφέρθηκε και στη Διασκεπτική.

Είπε ότι απ' ό,τι αντιλαμβανόταν η Αγγλική Κυβέρνηση ήταν διατεθειμένη να προβεί σε ορισμένες παραχωρήσεις αναφορικά με την αυτοδιοίκηση, αλλά δεν θα έδινε καθεστώς πλήρους αυτοκυβέρνησης.

Η απάντηση στο σισλιαστική βουλευτή ήλθε την επομένη και από τον υπουργό Αποικιών Κρήτης Τζόουνς στη Βουλή που ανήγγειλε την απόφαση της Κυβέρνησης του να υποβάλει στον κυπριακό λαό προτάσεις ολοκληρωμένου όμως συντάγματος αντί διευκρινήσεων για τους όρους εντολής της Διασκεπτικής, όπως του είχε ζητηθεί.

Η αποστολή του ΑΚΕΛ συνέχισε τις επαφές της για λίγες ακόμα μέρες. Σημαντικότερο ήταν η συνάντηση με τον Κρήτης Τζόουνς.

Ο Εζεκίας Παπαϊωάννου σε έκθεση του στον ΕΑΣ αργότερα, ανέφερε ότι η αποστολή είχε εκτελέσει σημαντική διαφωτιστική εργασία για το Κυπριακό και ήλθε σε επαφή με πολλούς βουλευτές και προσωπικότητες της βρετανικής κοινωνίας.

Η γενική του διαπίστωση ήταν ότι το έργο της αντιπροσωπείας είχε επιτύχει σε σημαντικό βαθμό.

Η "προβεία" της Αριστεράς είχε επίσης, σύμφωνα με τον Παπαϊωάννου επαφές στις **12** Φεβρουαρίου με τον Αγγλο φιλέλληλα βουλευτή Ρέτζιναλντ Πρίτζμαν και τον αντιπρόσωπο του εργατικού Κόμματος της Μάλτας στο Λονδίνο κ. Ελλούτ.

Επισκέφθηκε επίσης τα γραφεία του Ινδού ανωτάτου αρμοστή στο Λονδίνο και τον συνελυπήθη για το θάνατο του αρχηγού του Ινδικού λαού Μαχάτμα Γκάντι.

Τέλος παρέστη σε συνεδρία της Κυπριακής Επιτροπής Λονδίνου, συναντήθηκε με την Κυπριακή Χριστιανική Αδελφότητα, έδωσε δημοσιογραφική διάσκεψη και συνομίλησε με δεκάδες βουλευτές και άλλους παράγοντες.

Σε άρθρο του στο "Δημοκράτη " στις **12** Φεβρουαρίου **1948** ο Εζεκίας Παπαϊωάννου παρέθεσε τα

πιο κάτω συμπεράσματα για την αποστολή:

"Η πρώτη βασική διαπίστωση είναι πως το έργο της αποστολής στέφθηκε με επιτυχία. Και η επιτυχία αυτή δεν έγκειται μονάχα στο γεγονός πως η αντιπροσωπεία έγινε δεκτή σε ακρόαση από τον Υπουργό. Η επιτυχία της αποστολής έγκειται πρωτίστως στο ότι κατόρθωσε να σπάση τον πάγο και να προωθήση την υπόθεση μας μέσα στους Δεξιούς εργατικούς κοινοβουλευτικούς κύκλους. Σ'εκείνους ακριβώς τους κύκλους πάνω στους οποίους η βρετανική Κυβέρνησις στηρίζεται σήμερα. Το γεγονός πως 15 δεξιοί εργατικοί βουλευτές υποστηρίζουν σήμερα το αίτημα της αυτοκυβερνήσεως σημαίνει πολλά στην υπόθεση μας.

Η δεύτερη βασική διαπίστωση μας είναι πως τόσο στους κοινοβουλευτικούς, όσο και στους εξωκοινοβουλευτικούς κύκλους, υπάρχει τώρα μεγάλη διάθεση να βοηθηθή η υπόθεση μας. Η αποστολή δεν συνάντησε κανένα που να μη δικαιώσσει το αιτημά μας και που να πει πως το αίτημά μας είναι υπερβολικό και πραγματοποιεϊτό. Δεν συνάντησε κανένα που να μη μας παροτρύνει να επιμένουμε στο αίτημα μας νάμαστε βέβαιοι πως θα τύχουμε της ολόθερμης υποστήριξης τόσο των βουλευτών όσο και της βρετανικής κοινής γνώμης.

Η τρίτη βασική διαπίστωση είναι πως με τη δήλωση του βρετανού υπουργού Αποικιών στη Βουλή την 28ην Ιανουαρίου η Βρετανική Κυβέρνηση εδεδεσμένη παραπάνω με την υπόσχεση να παραχωρήσει ένα σύνταγμα στην Κύπρο και ανέλαβε η ίδια την ευθύνη να κάμει συνταγματικές προτάσεις στη Διασκεπτική Συνέλευση. Αυτό σημαίνει πως παρόλο που οι προτάσεις της αυτές πιθανόν να μη είναι ικανοποιητικές, μας παρέχεται η ευκαιρία και η δυνατότητα, με αγώνα, να βελτιώσουμε αυτές τις προτάσεις στο βαθμό του να κρίνουμε ικανοποιητικό. Επειτα δύσκολα αποσύρονται προτάσεις που θα γίνουν επίσημα από την Κεντρική Κυβέρνηση και πάνω στην οποία θα έχει η Διασκεπτική πλήρη ελευθερία γνώμης".